

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.22.202/2016/6.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Kovács Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Tóth Marianna ügyvéd

Az alperes:

Fővárosi Kormányhivatal

Az alperes képviselője:

Puskásné dr. Németh Márta jogtanácsos

A per tárgya:

személyhez fűződő jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.151/2016/4/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 19.P.20.430/2015/11.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet részben - az első- és másodfokú eljárási költség és illeték viselésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes a BPC/020/1161/2014/4. számú határozatában annak valótlan állításával, hogy a felperes ellen kiskorú veszélyeztetése miatt eljárás van folyamatban, megsértette a felperes jóhírnevét, ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 120.000 (százhuszezer) forint együttes első- másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 180.000 (száznyolcvanezer) forint elsőfokú, 240.000 (kétszáznegyvenezer) forint másodfokú és 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetékből összesen 576.000 (ötszázhetvenhatezer) forintot a felperes köteles az államnak külön

felhívásra megtéríteni, míg a fennmaradó 144.000 (száznegyvennégyezer) forintot az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye felülvizsgálatnak.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Budapesti Rendőr-főkapitányság XX. kerületi Rendőrkapitánysága a 2013. december 3-án kelt 01220/2015/8/2013/bü. számú határozatával a felperes két kiskorú gyermekét ideiglenes hatállyal a Fővárosi Gyermekvédelmi Szakszolgálat I. számú Befogadó Otthonába helyezte el. Ezt követően a szülők és a nagyszülő kérelmére az elsőfokú gyámhivatal a 2013. december 6-án meghozott BP-22C/001/1194-12/2013. számú határozatával az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek gondozási helyét megváltoztatta és gondozási helyként az anyai nagyszülő érdi ingatlanát jelölte meg, egyidejűleg szabályozta a szülők kapcsolattartási jogát a nagymama lakásán. Az elsőfokú gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezés felülvizsgálata során meghozott BP-22C/001/29-51/2014. számú határozatában a gyermekek elhelyezésének fenntartásáról rendelkezett, egyúttal az anyai nagyszülőt a gyermekek gyámjául kirendelte és megállapította a szülők szülői felügyeleti jogának szünetelését. A szülők és a beavatkozó nagyszülő fellebbezése folytán eljáró alperes a 2014. július 14-én kelt BPC/020/1161/2014/4. számú határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta, a gyermekek ideiglenes elhelyezését a jelenlegi gondozási helyük megváltoztatása nélkül fenntartotta az anyai nagyszülő gyámul történő kirendeléssel kapcsolatos intézkedéssel együtt. Az indokolás rögzítette, hogy a gyermekek szülők folyamatos veszélyeztetése miatt kerültek a családból kiemelésre, a gyámhatóság pedig a családba fogadó gyámnál történő elhelyezést látta a legoptimálisabbnak. Az alperes a határozat indokolásában az elsőfokú határozatban foglaltakhoz képest új tényként hivatkozott arra, hogy mindkét szülő ellen eljárás van folyamatban kiskorú veszélyeztetése miatt. Rögzítette, hogy a kiskorúak egészséges testi és lelki fejlődése érdekében a nyugodt környezet és nevelkedés jelenleg az anyai nagyszülő háztartásában biztosított. A kerületi rendőrkapitányság tájékoztatása szerint a döntés meghozatalakor az apa ellen egy büntetőeljárás még folyamatban van és mindkét szülő ellen folyik a kiskorúak veszélyeztetése miatti eljárás. A szülői felügyeleti jog gyakorlásáról a bíróság még nem rendelkezett, a szülők ellen folyamatban lévő büntetőeljárás lezárulásáig a gyermekek családba nem helyezhetők vissza, a családból történő kiemelés miatt egyéb gyermekvédelmi intézkedés nem volt szükséges, erre tekintettel a gyám kirendelése indokolt.

- [2] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 13.K.34.272/2014/5.

számú ítéletében a felperes által az elsőfokú gyámhivatal alperes ellen gyámügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a keresetet elutasította. A határozat indokolása szerint az elsőfokú határozat az ideiglenes intézkedés fenntartásának indokaként azt jelölte meg, hogy a személyes meghallgatásokból és a kapcsolattartásokkal összefüggésben keletkezett beadványokból az tűnik ki, hogy a szülők konfliktusa nem rendeződött, az egymáshoz való viszonyuk nem változott. Ezzel szemben a nagyszülőnél végzett környezettanulmány szerint a gyermekek jól beilleszkedtek, vidámak, a nyugodt családi háttérrel jelenleg a szülők közötti helyzet változatlansága folytán egyik szülő sem tudja biztosítani. Ezen indokok közé a másodfokú határozat azt is beillesztette, hogy a felperes ellen kiskorú veszélyeztetése tárgyában eljárás van folyamatban. A per során hivatalból lefolytatott bizonyítás ez utóbbi megállapítást cáfolta, ez azonban a mérlegelési jogkörben hozott döntés érdemére nem hatott ki, ugyanis az elsőfokú határozatban feltárt tényállás, az ott rögzített mérlegelési szempontok és bizonyítékok önmagukban is a felülvizsgált döntést támasztják alá.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében kérte megállapítani, hogy az alperes a BPC/020/1161/4. számú határozatában annak valótlan állításával, hogy vele szemben kiskorú veszélyeztetése miatt eljárás folyik, megsértette a becsületét és jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát, kérte továbbá az alperes 3.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését.

- [4] Az alperes a kereset elutasítását indítványozta. Védekezése szerint a kifogásolt határozat felülvizsgálata iránt indult perben a bíróság rögzítette, hogy a bizonyítási eljárás során cáfolást nyert ugyan, hogy a felperessel szemben kiskorú veszélyeztetése miatt eljárás van folyamatban, ez az állítás azonban a mérlegelési jogkörben hozott döntés érdemére nem hatott ki. A rendőrségi iratanyag alapján is megállapítható, hogy a rendőrség több alkalommal jelezte a gyermekvédelmi szakemberek felé, hogy fennáll a kiskorúak veszélyeztetettsége. Az utóbb cáfolt hivatkozás a XX. kerületi Önkormányzat Gyermekvédelmi Központ és Gyermekjóléti Szolgálat 2013. december 18-ai keltű tájékoztató levelében szerepel.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felperest az alperes részére 100.000 forint perköltség, az államnak 180.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest az alperes

részére 50.000 forint másodfokú perköltség és az államnak 240.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte.

- [6] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a perbeli jogvita elbírálása szempontjából a tényállást helyesen állapította meg. A felperes kereseti tényelőadása szerint az alperes a határozata indokolásában a mérlegelés szempontjai között tényként hivatkozott arra, hogy a felperes ellen kiskorú veszélyeztetése miatt eljárás van folyamatban, amely valótlan, ezzel a felperes a Ptk. 2:45. § (1) bekezdésében védett becsületét és a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát sértette. Az alperes a valótlan tény állítását nem vitatta, ezért a Pp. 163. § (2) bekezdése szerint további bizonyítás lefolytatása szükségtelen volt. A perben eldöntendő jogkérdés volt az, hogy az alperes a határozata indokolásában kifogásolt közléssel megsértette-e a felperes személyhez fűződő jogait, ezért nem sértett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság azzal, hogy nem folytatott le bizonyítást arra vonatkozóan, hogy a gyermekelhelyezési per alatt utóbb a szülők viszonya hogyan változott, mi az oka a per elhúzódásának, a szülők közül melyikük alkalmas a gyermekek nevelésére, a felperes sérelmére a volt házastársa milyen bűncselekményeket követett el, mi volt az oka a rendszeres rendőri jelenlétnek.
- [7] Az alperesnek a hatósági eljárás keretében kellett döntenie abban a kérdésben, hogy a gyermekek ideiglenes elhelyezését indokolt-e fenntartani, a gyermekek érdekeinek védelmében milyen intézkedés szükséges és azt mi indokolja. Az alperes határozatának indokolásában a döntésének alátámasztására a mérlegelés körében hivatkozott egyik érvként a Gyermejkölési Szolgálat téves információn alapuló közlésére, amely valótlan tény közlése nem a felperes személyisége ellen irányult. Egy hatósági vagy bírósági határozatban foglalt ténymegállapítást tartalmazó indokolás vagy annak egy része önmagában személyiségsértés megállapítására nem ad alapot, mert nem a személyiség ellen irányul, hanem egy adott kérdésben hozott döntés kifejezésre juttatása, amelyet az irányadó szabályok szerint hoz meg a hatóság vagy a bíróság. Erre tekintettel az indokolás személyiségi jogsértést nem valósít meg akkor sem, ha az részben vagy egészben valótlanak bizonyul. Ennek orvoslására nem a személyiségvédelem, hanem az adott eljárásra irányadó szabályok alkalmasak. Az alperes határozata rendkívüli jogorvoslatként a bíróság által felülvizsgálható, a felperes ezt a jogorvoslati lehetőséget igénybe vette, amely eredményes volt, mert a bíróság a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perben megállapította, hogy a tényközlés nem valós és azt mellőzte az indokolásból, ezzel együtt is azonban az alperes határozata jogszerű volt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a keresetének való helyt adás érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 2:45. § (2) bekezdését megsértve állapította meg, hogy az alperes határozatában szereplő valótlan tény állítása nem sérti a felperes személyiségi jogát. Az eljárás, amelyben a sértő és valótlan tartalmú határozat született, a felperest, mint a gyermekek anyját érintő gyermekelhelyezési eljárásra irányult. A döntés alátámasztása körében valótlan tényre akár polgári, akár büntetőeljárásban hivatkozni jogellenes.
- [9] Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Hangsúlyozta, hogy a határozatban feltüntetett téves tényállítás az eljárása során a szakma követelményei szerint betartott eljárási rendben megkeresett intézménytől származó téves tájékoztatáson alapul. A téves tényállítás nem a felperes személyiségi jogait sértő véleményalkotás volt.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A felülvizsgálati kérelem részben megalapozott az alábbiak szerint.
- [11] A felperes a kiskorú gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezése tárgyában folyamatban lévő eljárásban az alperes által meghozott határozat indokolásában feltüntetett valótlan tény állítása miatt kérte a becsületének és a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi joga megsértésének a megállapítását.
- [12] A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése értelmében a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.
- [13] A személyhez fűződő jog megsértése objektív felelősségen alapul. A jóhírnév megsértése iránti személyiségvédelmi igény megítélésénél ezért csak annak van jelentősége, hogy a tényközlés, ha valótlan, az érintett személyre vonatkoztatható-e és sértő-e. Ezért a fenti rendelkezés értelmében más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tény állítása a hatósági eljárás keretében meghozott határozat indokolásában tett tényközléssel is megállapíthatóvá teszi a jóhírnév sérelmét.
- [14] A szóban forgó határozat indokolásában az eljáró hatóság nem vitásan tényként állította, hogy „mindkét szülő ellen folyik a kiskorúak veszélyeztetése miatti eljárás”, és a perben az sem volt vitatott, hogy az egyik szülő, a felperes tekintetében e tényállítás valótlan volt. Nem értett egyet a Kúria az eljáró

bíróságok azon álláspontjával, hogy a valótlan tény közlése nem a felperes személyisége ellen irányult, mert a hatósági határozatban foglalt, ténymegállapítást tartalmazó indokolás egy adott kérdésben való döntés kifejezésre juttatása. Nyelvtani és logikai értelemben is egyértelműen megállapítható, hogy a határozat indoklásában a kifogásolt közlés a két szülőre, közöttük a felperesre vonatkozott, amely a döntés alapjául szolgáló, eljárásban felmerült adatok között került említésre. Annak állítása, hogy valaki ellen kiskorúak veszélyeztetése miatt eljárás van folyamatban, egyértelműen az érintett személyre vonatkoztatható, és az is elfogadható, hogy valakiről valótlanul azt állítani, hogy vele szemben büntetőeljárásban van folyamatban, az érintett személyre nézve sértő. Ezért a valótlan és a felperesre nézve sértő tény állítása, függetlenül attól, hogy az hatósági határozat indoklásában szerepel, megállapíthatóvá teszi a jóhírnév megsértését. A személyhez fűződő jog megsértésének objektív jellege miatt az alperes nem mentesül a felelősség alól azon az alapon, hogy vétlen volt, mert a valótlan tény közlése más, az eljárásban megkeresett szerv téves tájékoztatásán alapult. Az alperesnek ez a védekezése a jogsértés szubjektív jogkövetkezményének alkalmazása körében, a felróhatóság megítélése során nyerhet értékelést.

- [15] Ezért a Kúria megállapította, hogy a valótlan tény közlésével az alperes megsértette a felperes Ptk. 2:45. § (2) bekezdésében védett jóhírnevét.
- [16] A Ptk. 2:45. § (1) bekezdése értelmében a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezésmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. E rendelkezés alapján a becsület megsértése nem volt megállapítható, mivel a kifogásolt közléssel az alperes nem véleményt nyilvánított.
- [17] Mindezekre tekintettel a Kúria a jóhírnév megsértésének megtörténtét a Pp. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján állapította meg.
- [18] Nem tartotta ugyanakkor alaposnak a Kúria a felperes 3.000.000 forint sérelemdíj iránti igényét.
- [19] A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerint, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés értelmében a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A Ptk. 6:519. §-a alapján mentesül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy

magatartása nem volt felróható.

- [20] A fenti rendelkezések értelmében a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása esetén a felperes nem köteles a hátrányát bizonyítani. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésének utaló szabálya folytán alkalmazandó szerződésen kívül okozott kárért való felelősség szabályai szerint ugyanakkor az alperes kimentheti magát a felelősség alól, ha a vétlenségét bizonyítja.
- [21] Az alperes azzal védekezett, hogy a határozatban feltüntetett valótlán tény az eljárás során megkeresett XXII. Kerületi Önkormányzat Gyermekvédelmi Központ és Gyermekjóléti Szolgálat 2013. december 18-án kelt tájékoztató levele tartalmazta. A felróhatóság vizsgálata körében értékelte a Kúria az alperesnek azt a perben is igazolt védekezését, hogy a határozatban szereplő valótlán tényállítás a hatósági eljárás során a szakma követelményei szerinti eljárási rend betartásával megkeresett intézmény téves tájékoztatásán alapul. Megállapítható, hogy az alperes kellő gondossággal járt el, ezért magatartása nem felróható, így mentesül a sérelemdíj fizetési kötelezettség alól.
- [22] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet részben, a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a Pp. 252. § (3) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a jogsértést megállapította, a jogerős ítéletnek a keresetet ezt meghaladóan elutasító rendelkezését a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [23] Ptk. 2:45. §, 2:52. §, 6:519. §

A döntés elvi tartalma

- [24] Akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire alkalmazandó szerződésen kívül okozott kárért való felelősség szabálya alapján azonban mentesül a felelősség alól a jogsértő, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható.

Záró rész

- [25] A Kúria a részben eredményes felülvizsgálati kérelemre tekintettel a pernyertesség-pervesztesség arányát a felperesre terhesebben 20-80 %-ban határozta meg, és ennek figyelembe vételével kötelezte a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a felperest az alperes jogtanácsosi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján mérlegeléssel megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

[26] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt első- és másodfokú, valamint felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet (R.) 13. § (2) bekezdése alapján pervesztességének arányában a felperes köteles az államnak megtéríteni, az alperes illetékmentessége folytán a pervesztessége arányában ráeső illetéket a R. 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2017. szeptember 27.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

AM

tisztviselő